

Dret de la Comunicació i Deontologia Professional

Codi: 104770

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2503868 Comunicació de les Organitzacions	FB	2	2

Professor/a de contacte

Nom: Francisco Javier Puigdollers Noblom

Correu electrònic: franciscojavier.puigdollers@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Roger Cots Valverde

Prerequisits

L'assignatura Dret de la comunicació i deontologia professional no necessita coneixements previs ja que és una assignatura de segon curs del Grau de Comunicació de les organitzacions però es recomenable repassar els coneixements adquirits en el Batxillerat o a les diferents assignatures de Grau relacionades amb les matèries històriques, polítiques, jurídiques o d'actualitat de l'àmbit de les Ciències Socials.

Tenir afició per la lectura i està atent als ritmes de la societat

Objectius

La Universitat Autònoma de Barcelona va ser pionera en la inclusió d'assignatures de contingut jurídic en els plans d'estudi de les Ciències de la Comunicació.

L'assignatura té com a finalitat analitzar el fet que les organitzacions en l'àmbit comunicatiu es troben regides per un marc jurídic no només limitat a la normativa reguladora, sinó que, també, inclou l'aplicació i la interpretació per part dels tribunals, que en molts aspectes són els òrgans encarregats d'establir l'abast de la regulació jurídica, el que permet deduir la necessitat que els alumnes rebin una mínima formació en continguts jurídics. D'altra banda a part de la importància de comptar amb uns mínims coneixements jurídics per part dels professionals de la comunicació, el curs té com a finalitat que els i les estudiants adquireixen competències vinculades amb la deontologia professional dels comunicadors, els drets fonamentals i amb l'ordenament jurídic de la informació. Per això es realitza una introducció al Dret de la informació i comunicació i una aproximació teòrica i pràctica a la regulació jurídica i deontològica en aquest àmbit en el marc de les diferents tipologies de les organitzacions. També, l'assignatura introdueix a l'ordre i l'estructura normativa que afecten a les organitzacions en els seus aspectes tant comunicacionals com interns (protecció de dades, llei de transparència, etc...).

Es vol incidir en el coneixement de la llibertat d'expressió, d'informació i de comunicació com a drets fonamentals en una societat democràtica. Alhora es proporciona un coneixement del sistema jurídic internacional, europeu, estatal i autonòmic i unes eines de recerca jurídica útils a l'hora de realitzar una activitat comunicacional.

L'assignatura pretén que s'adquireixin coneixements, habilitats i competències en tres àmbits:

- una introducció a l'ordre i estructura normativa que afecten a l'activitat del comunicador, és a dir, unes nocions bàsiques sobre l'ordenament jurídic i la regulació jurídica dels drets fonamentals.

- la regulació jurídica i deontològica en l'àmbit dels drets a la llibertat d'expressió i de comunicació de les organitzacions, fent un anàlisi de contingut pràctic.

- la regulació i autorregulació estatal i autonòmica de l'exercici de la professió de comunicadors.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Demostrar un coneixement adequat del món contemporani en les dimensions social, econòmica, política i cultural.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Treballar d'acord amb la deontologia professional.

Resultats d'aprenentatge

1. Acceptar la discrepància i no menysprear altres persones, col·lectius o institucions per raó ideològica, de raça, gènere, discapacitat, etc.
2. Analitzar críticament els principis, valors i procediments que regeixen l'exercici de la professió.
3. Aplicar els principis deontològics i normatius a la producció i divulgació d'informació de l'organització.
4. Comunicar fent un ús no sexista ni discriminatori del llenguatge.
5. Exposar per escrit i oralment la síntesi de les anàlisis realitzades.
6. Generar idees originals sobre el context jurídic i legal que afecta les organitzacions.
7. Interpretar i discutir documents sobre dret de la informació i deontologia professional.
8. Interpretar l'entorn jurídic i legal que li permet construir un pensament crític i generar idees originals sobre el context que l'envolta.
9. Planificar i executar treballs acadèmics en l'àmbit del dret de la comunicació i de la deontologia.
10. Proposar projectes i accions que estiguin d'acord amb els principis de responsabilitat ètica i de respecte pels drets humans i els drets fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
11. Proposar projectes i accions que incorporin la perspectiva de gènere.
12. Reconèixer i descriure els codis ètics de les organitzacions tant en l'àmbit espanyol com en el de la Unió Europea.
13. Treballar de manera autònoma i, a partir del coneixement adquirit, resoldre problemes i prendre decisions estratègiques.

Continguts

Tema 1. La llibertat de comunicació com a institució constitucional (art. 20 CE)

Tema 2. Límits a la llibertat de comunicació.

Tema 3. La naturalesa jurídica de les organitzacions. Públiques i privades.

Tema 4. Les principals Organitzacions de caràcter públic i privat en l'àmbit intern: organització i funcions.

Tema 5. Les principals Organitzacions internacionals en l'àmbit extern: organització i funcions.

Tema 6. Drets i obligacions de l'organització en comunicar. La veracitat. La transparència. Protecció de dades. Rectificació.

Tema 7. La responsabilitat de les organitzacions. Civils, administratives, penals.

Tema 8. Drets i responsabilitats del comunicador pels actes de comunicació de la seva organització.

Tema 9. L'autoregulació, l'ètica i els codis interns i deontològics de les organitzacions.

Metodologia

El procés d'aprenentatge es centra en el treball de l'estudiant, qui aprèn treballant individual i grupalment, essent la missió del professorat ajudar-lo en aquesta tasca subministrant-li informació i mostrant-li les tècniques i les fonts on es pot aconseguir.

El desenvolupament de la docència de l'assignatura i de la formació de l'estudiant es fonamenta en les següents activitats:

1. Activitats dirigides:

1.1. Classes magistrals: on els estudiants aconseguen a través de la transmissió de coneixements del professor les bases conceptuals de la matèria i el marc jurídic normatiu i jurisprudencial.

1.2. Clases de seminari: com espai d'aprenentatge a on els estudiants prenen un rol preferentment actiu per, amb el professor, analitzar i interpretar preguntes, qüestions o casos previament elaborats amb l'objecte de desenvolupar i consolidar el contingut essencial explicat en les classes teòriques.

2. Activitats supervisades: es tracta d'activitats que els estudiants desenvoluparan a l'aula, amb la supervisió i ajuda del professor. Es tracta de trobar la solució d'algun supòsit pràctic a l'aula, elaborant fitxes de sentències i/o normativa o bé realitzar esquemes o escrits de redacció desenvolupant alguns aspectes de l'assignatura o realitzar lectures complementaries de monografies o articles doctrinals.

3. Activitats autònomes: es tracta d'activitats en les que l'estudiant s'organitza el temps i l'esforç de forma autònoma ja sigui de manera individual o grupal.

3.1 Estudi de l'assignatura.

3.2 Elaboració de documents d'activitats pràctiques que seran entregades i analitzades a l'aula. Es tracta de casos pràctics proposats amb antelació suficient pel professor o bé de l'elaboració de rescensions crítiques de llibres i lectures o fitxes de jurisprudència, normativa o pel·lícules.

3.3. Recerca de bibliografia, jurisprudència i materials per a la resolució dels casos pràctics per complementar les qüestions teòriques.

3.4. Elaboració de treballs de curs, informes, etc..

L'assistència als seminaris, excepte causa justificada, serà obligatoria pels estudiants.

La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	15	0,6	3, 5, 7, 8, 12
Seminaris i classes pràctiques	30	1,2	1, 3, 5, 7
Tipus: Supervisades			
Elaboració de fitxes, de pràctiques i d'esquemes o escrits	5	0,2	3, 5, 9, 13
Tutories	5	0,2	1, 5, 9, 13
Tipus: Autònomes			
Cerca de documentació i bibliografia	5	0,2	3, 8, 9, 12, 13
Estudi i lectura de textos	19	0,76	3, 8, 9, 12, 13
Redacció de treballs	10	0,4	3, 5, 6, 8, 9, 12, 13

Avaluació

Les competències d'aquesta matèria podran ser avaluades mitjançant: (1) exàmens; (2) l'elaboració de treballs individuals o grupals la presentació dels quals podrà ser oral o per escrit a criteri del professor/a; (3) resolució de casos pràctics (4) participació a classe.

El sistema d'avaluació podrà tenir en compte qualsevol de les següents activitats:

- Les proves escrites (exàmens) podran arribar, en el seu conjunt, al 50% de la nota final. Entre elles, es farà un examen final de tota l'assignatura per comprovar l'adquisició global de les competències, habilitats i coneixements. Podrà haver-hi un examen parcial (25%). No es podrà superar l'assignatura mitjançant una única prova global.
- La realització de casos pràctics (informes, resencions, escrits jurídics, dictàmens...) individuals o en grup que valdran el 30% de la nota final.
- La realització individual o grupal de treballs sobre un tema objecte de l'assignatura o relacionat amb ella assignat pel professor o professora (i possible presentació pública), 10% de la nota final.
- L'assistència i la participació a classe. Es tracta de participació activa durant tota l'assignatura de qualitat, jurídicament fonamentada, adequada i pertinent respecte als temes tractats i diferent a la realitzada durant les classes pràctiques, 10% de la nota final.

El professor de cada grup a l'inici del curs presentarà el programa de l'assignatura i el cronograma de les activitats docents i pràctiques. També concretarà les activitats d'avaluació que es desenvoluparan i el percentatge de la nota global assignada a cada activitat. A més, indicarà el sistema de reevaluació de les activitats suspeses. La reevaluació sols podrà realitzar-se si l'alumne ha seguit l'avaluació continuada. Les indicacions pertinents seran penjades al campus virtual/Moodle.

El calendari detallat amb el contingut de les diferents sessions s'exposarà el dia de presentació de l'assignatura. Es penjarà també al Campus Virtual on l'alumnat podrà trobar la descripció detallada dels

exercicis i pràctiques, els diversos materials docents i qualsevol informació necessària per a l'adequat seguiment de l'assignatura. En cas de canvi de modalitat docent per raons sanitàries, el professorat informará dels canvis que es produiran en la programació de l'assignatura i en les metodologies docents.

L'alumnat tindrà dret a la recuperació de l'assignatura si ha estat avaluat del conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total de l'assignatura. Per poder-se presentar a la recuperació de l'assignatura, s'haurà hagut d'obtenir la nota mitjana de com a mínim 3,5.

La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

L'estudiant que realitzi qualsevol irregularitat (còpia, plagi, suplantació d'identitat,...) es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació. En cas que es produeixin diverses irregularitats, la qualificació final de l'assignatura serà 0.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examins (en conjunt no podran superar el 50% de la nota global). Proves escrites - Examen Parcial (opcional a criteri del professorat de cada grup) Prova escrita- Examen Final	Parcial 25% Final 25%	4	0,16	3, 5, 6, 7, 8, 12, 13
Participació activa i qualitat de les intervencions en els debats i discussions diferents a les realitzades en els seminaris/pràctiques	10%	11	0,44	4, 5, 6, 7, 10, 11, 13
Realització de pràctiques individuals o en grup: Avaluació continuada	30%	36	1,44	1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 13
Realització individual o grupal de treballs sobre un tema objecte de l'assignatura o relacionat amb ella assignat pel professorat (i possible presentació pública)	10%	10	0,4	2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 13

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA

- Ignacio BEL, Loreto CORREDOIRA, *Derecho de la información. El ejercicio del derecho a la información y su jurisprudencia*, Centro de Estudios Políticos y Constitucionales, 2015
- Carolina BLASCO, *El derecho a la cláusula de conciencia de los profesionales de la información*, Editorial Bomarzo 2009.
- Lluís DE CARRERAS i altres. *Règim jurídic de la comunicació*. Universitat Oberta de Catalunya, Barcelona
- Lluís DE CARRERAS. *Las normas jurídicas de los periodistas. Derecho español de la información*. Universitat Oberta de Catalunya, Barcelona.
- Juan Carlos GAVARA, Josu DE MIGUEL; Sabrina RAGONE, S. (eds.) *El control de los cybermedios*, Barcelona, J.M.Bosch, 2014.
- Juan Carlos GAVARA; Josu DE MIGUEL.; Daniel CAPODIFERRO, D. (eds.) *El control judicial de los medios de comunicación*, Barcelona, J.M. Bosch, 2015

- Nuria SAURA. *Libertad de expresión y derecho a promover y proteger los derechos humanos*, Barcelona, J.M. Bosch, 2015

- Antonio TORRES DEL MORAL, A.(dir.) *Libertades informativas*, Colex.

- María Jesús GARCÍA MORALES, "La prohibición de la censura en la era digital", *Teoría y realidad* nº31, 2013.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTARIA:

Es proporcionarà durant el curs.

Programari

S'utilitzarà durant la realització de l'assignatura el Campus Virtual i l'Aula Moodle. A través d'ell el professorat informarà de totes les qüestions referents a l'assignatura.

S'estarà atent als ritmes socials per comentar a classe les repercussions jurídiques i deontològiques resultants.